

HİNT ASKERLERİNİN SİNGAPUR'DAKİ İSYANI (1915)

Ü. Gülsüm Polat*

Özet

İngiliz İmparatorluğu'nun Uzakdoğu kolonilerinden biri olan Singapur I. Dünya Savaşı yıllarında İngiliz idaresine karşı girişilen en ciddi Hint askeri isyanlarından birisine şahit olmuştur. Tamamı Müslüman Hintlilerden oluşan birlik içerisinde, savaşın başlarından itibaren hissedilen hoşnutsuzluğu İngiliz yetkililer fark ederek tedbir amaçlı olarak birliğin yeri değiştirilmek istenmişse de isyan aniden patlak vermiştir. İsyanın oluşumunda Osmanlı Devleti ve Almanya'nın propaganda faaliyetleri ve bunun yanında Amerika'da örgütlenerek Uzakdoğu'nun pek çok limanına açılan Ghadr [Gadr] Partisi mensubu Hintli milliyetçilerin de çalışmaları etkili olmuştur. Buna rağmen isyanın işleyiş biçiminden isyancıların net bir amaç ve hedefleri ayrıca isyanı yönlendirecek ciddi liderleri olmadığı anlaşılmaktadır. İsyanı müttefik donanmaların desteği ile bastıran İngiliz koloni yönetimi, yakalanan Hintli askerleri sert bir biçimde cezalandırmıştır. Bu çalışmanın hedefi Türk ve İngiliz arşiv kayıtları ve ilk elden kaynaklardan faydalanarak isyanın amacını, arka planını ve sebeplerini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: *Singapur, I. Dünya Savaşı, Hint askerleri, V. Hafif Piyade Birliği.*

Abstract

Indian Mutiny in Singapore (1915)

Singapore, one of the colonies of the British Empire in the Far East, witnessed the most serious Indian mutiny against the British rule during the First World War. Although the British anticipated the discontent among the troops and attempted to relocate the unit, the mutiny occurred suddenly. As well as Ottoman and German propaganda, the activities of Indian nationalists, who were members of the Ghadr party that had been formed in the United States and later spread to many ports in the Far East, were the main reasons of the mutiny. Despite this, it is clear from the way the mutiny occurred that the mutineers did not have a clear aim or objective and they were not led by a decisive leader. Indian soldiers were severely punished in the aftermath of the mutiny which was quelled by the British colonial administration with the assistance of allied navies. This study aims to clarify the background, emergence and the reasons of the mutiny, using Turkish and British archival records and primary sources.

Keywords: *Singapore, The First World War, Indian troops, V. Light Infantry.*

* Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Kütahya, gulsumpolat26@gmail.com

I. Dünya Savaşı'nın pek bilinmeyen bir safhasını oluşturan ve 15 Şubat 1915'te Singapur'da Hint askerleri arasında patlak veren isyan İngiliz ve müttefik kuvvetleri tarafından şiddetle bastırılmıştı. Hint askerlerinden müteşekkil olan V. Hafif Piyade Alayı'na mensup 850 asker ile 200'den fazla subay ve sepoy [Hintli asker-sipahi] bu isyan sonrasında sıkıyönetim mahkemesi tarafından sorgulanmış, bunlardan 47'si asılmış, 64'ü sürgün edilmiş, 73'ü 7 yıldan 20 yıla kadar değişen hapis cezalarına çarptırılmış¹. Hintli askerlerin isyanı; İngiltere, Osmanlı Devleti ve Hintli milliyetçiler açısından farklı şekillerde algılanmış ve yorumlanmıştı.

İngiliz yerleşik nizamının gazetesi olan *The Times*, isyandan yaklaşık on gün sonra hadiseyi şöyle duyuruyordu: “*Basın Bürosu dün gece Singapur'daki V. Hafif Piyade Alayı'nın bir kısmının isyan çıkardığını bildirdi*”. Olayın sebebi ve gelişimi ise şu şekilde yazılmıştı: “*Son zamanlarda gerçekleşen atamalar ile ilgili biraz kıskançlık ve memnuniyetsizlik. İsyan yerel ve yakın kuvvetlerin ve 36. Sih [birliğinin] yardımı ile bastırıldı*”². Olaydan ancak bir ay sonra isyanı ayrıntılarıyla anlatan bir haber *The Times*'de yer alabilmişti. *The Times*'de Singapur'da görev yapan bir görevlinin karısının isyan sırasında iki çocuğuyla birlikte sığındığı hapis hücresinde yazdığı ve yaşadıklarını anlattığı bir mektup yayımlanmıştı. Mektubun yazarı o günü şöyle anlatıyordu: “*...[Aydın] 15'i Pazartesi günü ben ve S. [isim verilmemiş] çay içerken, tam da tüm bu olanlardan sonra ben ve çocuklarım için en güvenli yerin burası [Singapur] olduğunu ve gelecek yıla kadar eve dönmeyi tercih ederim derken telefon çaldı ve Mr. H. oldukça heyecanlı ses tonuyla bizim korumamızda görevli olan Hint alayından iki askerin gözü dönmüş biçimde etrafa saldırdığını ve tüm Avrupalıları vurduğunu söyledi*”³. Singapur'dan gelen mektubun yazarı tüm öğleden sonra duydukları atış seslerinin Çin Yeni yılını kutlamak için atılan fişeklerin gürültüsü olduğunu sanmıştı. Bu telefon üzerine cezaevini arayan S. [mektubu yazan kişinin eşi yani burada görevli İngiliz yetkili olmalı] durumun yeni yıl kutlamalarından çok daha ciddi olduğunu, öyle ki buradaki tek düzenli birlik olan Hint birliklerinin isyan etmiş olduğunu, hapis hücresindeki Alman mahkûmların serbest bırakıldığını⁴, daha birkaç gün önce görüştikleri

¹Sareen 1995, i; Verilen cezaların sayısal dağılımı hakkında bir diğer kaynak şu bilgileri vermektedir: 45 kişiye idam, 62 kişiye sürgün, 72 kişiye de 7 yıldan 20 yıla kadar değişen hapis cezaları verilmişti; Harper and Miller 1964, s.204.

²“Riot at Singapore”, *The Times*, 24 February 1915. Benzer haberler diğer İngiliz gazetelerinde de aynı gün görüldü: “Native Soldiers Riot at Singapore”, *The Guardian*, 24 February 1915.

³“The Riot at Singapore. A Women's Story”, *The Times*, 26 March 1915.

⁴Alman mahkûmların serbest bırakılması esnasında esir kampının yöneticileri olan Albay Boyce ve Teğmen Elliot isyancılar tarafından öldürüldü. Hindistan Valisine gelişmelerle ilgili bilgi veren Straits Settlements valisi bu İngiliz askerlerinin cesetlerinin bulunduğunu da bildirmişti.

Hint Askerlerinin Singapur'daki İsyanı (1915)

arkadaşlarının öldürülmüş ya da yaralı vaziyette olduklarını öğrenmişti. Gecenin yaklaşmasıyla evde kalmalarının akıllıca olmadığını düşünmüşler ve hapishaneye giderek geceyi orada saklanarak geçirmişlerdi. Ertesi sabah gecenin korkusunu üzerlerinden atmaya çalışırken hapishanenin hemen yakınından geldiğini düşündükleri silah seslerini duymaya başlamışlardı. Bunun üzerine tüm kadın ve çocukların eski hapishaneye gitmeleri talimatı verilmişti. Yazarın anlattıklarına bakılırsa kir ve pislik içerisindeki ve idam hükmünün icra edilmesi dışında kullanılmayan eski hapishaneye geldiklerinde buraya sığınmış kadın ve çocuklar olduklarını görmüşlerdi. Mektubun yazarı yerleştikleri odanın içerisinde yürümek için bir miktar boşluk olmasına rağmen camlardan uzak durduklarını zira karşı tepeden isyancıların buraya ateş açtıklarını belirtiyordu. Akşamüzeri isyancı elebaşlarından birisi birkaç adamıyla birlikte yakalanmıştı. Mektubu yazan bayanın bu isyancı elebaşı hakkında öğrendikleri ve kendi gözlemleri bir hayli ilginçti: “*O yerli [Hintli] subay, korkunç suratu ve siyah sakalı ile vahşi bir hayvana benziyordu. Omzundan yaralanmıştı ve beyaz kumaştan türbanı kana bulanmıştı. İngiliz subaylar onun kötü karakterli birisi olduğunu ve vurulmayı yahut asılmayı [şehit olmak] umduğunu söylediler. Şu anda hemen yanımızdaki hücrede ve akşamları Kuran’ı ezberinden belli bir ritimle okuyarak geçiriyor*”⁵. Birkaç gün içerisinde yanlarında silahlı muhafızlarla evlerine banyo yapmak ve temiz giysiler almak için döndüklerinden söz eden mektubun yazarı birkaç gün önce birlikte zaman geçirdikleri genç, sevimli yeni evli bir çiftin öldürüldüğünü, bir önceki gün 21 İngiliz kadın ve erkeğin defnedildiğini belirtiyordu. Sırt çantalarında cephane ile ortalıkta dolaşan sepoyların etrafta rastladıkları her Avrupalı kadın ya da erkeği öldürdüklerini ve kaç kişiyi katlettiklerinin henüz bilinmediğini ekliyordu. Yazar mektubunda tüm kadın ve çocukların asker nakliye gemisine taşınmalarını istediğini ancak kocasının yetkilileri arayıp karısı ve çocuklarının güvende olduğunu belirterek gemiye nakledilmelerini engellediğini belirtiyordu⁶. Mektupta olaylar bir İngiliz’in gözünden oldukça trajik biçimde aktarılmıştı.

İngiliz basınının aksine Amerikan basını isyandan sadece dört gün sonra olayı duyurmuştu. *The New York Times*, yaklaşık 800 kadar Hindu askerin katıldığı bir isyanın patlak verdiğini, Japon ve Fransız savaş gemilerinin yardım için Singapur’a gönderildiğini ve isyanın hızının azaldığını yazmıştı⁷.

Cambridge University Library Archives, Hardinge Papers, (Bundan sonra HARDINGE), 89/ No:99, s.86, 20 February 1915; HARDINGE 89/No: 100, s.86, 21 February 1915.

⁵“The Riot at Singapore. A Women’s Story”, *The Times*, 26 March 1915.

⁶“The Riot at Singapore. A Women’s Story”, *The Times*, 26 March 1915.

⁷“French and Japanese Quell Hindu Mutiny”, *The New York Times*, 19 February 1915.

15 Şubat 1915'te Çin Yeni Yılı nedeniyle resmi tatil günü olan Singapur'da öğleden sonra patlak veren isyanda adadaki az sayıdaki İngiliz subay ve asker dışında düzenli kuvvetlerin büyük bir kısmını, Rajputlar, Moghullar ve Peştunlardan oluşan V. Hafif Piyade Alayı oluşturuyordu. İsyanı anlatan bir hatıratı, tamamen Müslüman Hindulardan oluşan böylesi kuvvetlerin Hindistan ordusunda sık görülmeyen birlikler olduğu belirtiliyordu⁸. Aslında Hint ordusunun en eski alaylarından olan V. Hafif Piyade Alayı merkezi Hindistan'daki Mahrattalar ile İngilizlerin ilişkilerinin bozulması, buna bağlı olarak savaş beklentisinin artmasıyla ve Bengal'deki yerli Hint ordusunun sayısının kayda değer biçimde yükselmesiyle ortaya çıkmıştı. İki taburdan oluşan alay II. Bengal Alayı olarak teşekkül etmişti. Bu taburlardan birincisi Fategard'da ikincisi ise Cawnpore'da 1803'de Jeremiah Martin Johnson tarafından kurulmuştu. Alayın isminde de zaman içerisinde değişikliğe gidilerek, 1824'te 42. Native Infantry [Yerli Piyade] adı verilirken 1843'te ismi Light Infantry [Hafif Piyade] şekline dönüştürülmüştü. 1857'de patlak veren Hint Birliklerinin büyük isyanından sonra Bengal alayları 1861'de yeniden yapılandırılarak numaralandırılmış ve 42. Yerli Piyade Alayı, V. Bengal Native (Light) Infantry [V. Bengal Yerli (Hafif) Piyade Alayı] haline getirilmişti. 1885'te "Yerli" kelimesi atılmış ve 1902'deki ordu reformundan sonra alay V. Hafif Piyade Alayı olarak isimlendirilmeye başlanmıştı. I. Dünya Savaşı patlak vermeden önce İngiliz ordusunun bir parçası olarak pek çok savaşta görev yapan V. Hafif Piyade Alayı Singapur'daki görev yerine gelmeden önce (Nisan 1914) Hindistan'ın Nowgong şehrinde garnizon işleriyle sınırlı şekilde tutulmuştu⁹.

İsyanın oluşumuna bakıldığında düzenli ve planlı bir hareket olmadığı ve şartların zorlamasıyla birden bire patlak verdiği anlaşılmaktadır. 17 Şubat olarak planlanan isyan 15 Şubat gününe zorunlu nedenlerden dolayı kaymıştı. Öyle ki, V. Hafif Piyade Alayı'nı Hong Kong'a götürmek üzere gelen Nil isimli geminin Singapur'a ulaşmasıyla isyancılar planlarında değişiklik yapmak zorunda kalmıştı. Askerler arasındaki hoşnutsuzluktan haberdar olan İngiliz yetkililer Alexandra kışlalarında bulunan cephanenin gün batmadan askerleri götürmek için gelen Nil isimli geminin güvertesine taşınması emrini vermişti. Olayların gelişimi öylesine hızlanmıştı ki isyan için kaybedilecek zaman olmadığından ilk işaret plansızca sepoy İsmail Han tarafından verilmiş ve birliğine mensup askerler cephaneyi kamyonlara taşıırken ilk kurşunu sıkıştı. Bunun üzerine isyancılar harekete geçerek muhafızlarını öldürmeye başlamıştı. Singapur birliklerinin genel komutanı Tuğgeneral R.H. Ridout birliklerin isyan haberini

⁸Harper and Miller 1964, vi.

⁹Harper and Miller 1964, s.1-2.

aldığında evinde dinlenmekteydi. Sepoylar arasındaki genel hoşnutsuzluğun farkında olmasına rağmen bu kuvvetlerin sabahki denetlemesi sırasında böyle bir olayın bu denli erken ortaya çıkabileceğine dair emare görmemişti. İlk hareketin gerçekleşmesinin ardından isyancılar Alman esirlerin kampına hücum ederek onları serbest bırakmışlar ve burada bazı İngiliz görevlileri öldürmüşlerdi. Ancak isyancılara ne yapacaklarını söyleyecek bir liderleri olmadığı gibi açık bir hedefleri de yoktu. Sokaklara saçılan gruplar amaçsızca geziniyorlardı. Durumun kontrol altına alınması kritik öneme sahipti. Amiral Jerran hemen yakın sulardaki savaş gemileri ile iletişime geçerek, Penang'daki Rus kruvazörü Aural'in Singapur'a gelmesini emretti. Benzer şekilde Fransız kruvazörü Montcalm ve Japon kruvazörünün de yardıma gelmesi emredildi. Bu arada Tuğgeneral Ridout saat 6.30'da sıkıyönetim ilan etti. İsyancıların şehrin içlerine ilerlemesini engellemek için Cadmus'dan [Singapur'un güney batı bölgesinde] bir öncü grup gönderildi. Öte yandan isyancılar kendilerini üç gruba ayırdılar ve Tanglin kışlalarındaki Avrupalı subaylarını öldürmeye başladılar. Bu kışlaya yapılan saldırı oldukça ani olduğu için Avrupalı subaylar savunmasız bir biçimde öldürüldü¹⁰.

Savaşın tüm şiddetiyle cephelerde devam ettiği günlerde böyle bir isyanın Singapur'da patlak vermesi fiziksel hiçbir zorlukla karşılaşmayan bu birliğin güçlü biçimde provoke edilmesinden dolayı ortaya çıktığı fikrini düşündürmektedir. Gerçekten de bir cephe olmayan ve mevcut cephelere uzakta olan Singapur'un böyle bir isyanın merkezi olması herkesi şaşırtmıştı. *The Times*, "Bu sıkıntılı zamanlarda dünya üzerinde barış içerisinde çok az sığınak vardır ki, Hint birliklerinin suüstimal haberi gelene kadar Singapur'un onlardan birisi olduğunu söyleyebiliriz"¹¹ ifadeleriyle Singapur'un savaşın şiddetinden uzak bir bölge ve bu nedenle isyana yol açacak sebepleri barındırmadığına değinmişti.

Ancak Amerikan basınında isyandan birkaç ay sonra yer alan haber, *The Times*'in 24 Şubat'ta isyanı ilk kez ve oldukça yavan bir şekilde duyurduğu "kıskançlık ve memnuniyetsizlik" gerekçelerinin dışında bazı ayrıntılarını ve gerçek nedenlerini tartışmıştı. Sıkı sansür nedeniyle isyan hakkında bilgi edinmenin zorluğunu hatırlatan *The New York Times*'in Uzakdoğu muhabirinin verdiği bilgilere göre isyanın gerçek sebebi İngiliz yetkililer ve basınının iddia ettiği kadar basit değildi. Bu konuyu açıklarken şu bilgilere yer veriyordu: "Halk için verilen bilginin aksine, Osmanlı Devleti savaş sahnesine girdiğinden beri Hindistan ve Burma büyüyen bir hoşnutsuzluğa sahne olmaktadır, Singapur'da olanların, bekleyen isyan ve başkaldırıları için bir kıvılcım

¹⁰Sareen 1995, s.14-16.

¹¹"The Rioting at Singapore", *The Times*, 24 February 1915.

olmasından korkulmaktadır”¹². İsyanın patlak vermesinde terfilerle ilgili hoşnutsuzlukların rol oynamış olabileceğini ancak gerçek sebebinin “çok daha derin” olduğu belirtiliyordu.

İsyanın gerekçeleri tüm yönleriyle düşünüldüğünde hem bir biriyle bağlantılı hem de bağımsız sebepler karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda ilk akla gelen neredeyse tamamı Müslüman Hintlilerden oluşan bu alayın Türk-Alman ajanlar tarafından provoke edilmiş olması ihtimalidir. Ayrıca bu fikri destekleyecek bazı ipuçları göze çarpmaktadır. Zira Hint birliğinin de içinde olduğu kuvvetlerin genel kumandanı olan Tuğgeneral Dudley Howard Ridout Müslüman birlikleri arasındaki genel hoşnutsuzluğu fark etmişti. İngiliz otoritelerinin böylesi bir planı olmamasına rağmen V. Hafif Piyade Alayı'nın Müslüman bir ülke olan Osmanlı Devleti karşısında savaşmak üzere Çanakkale'ye götürülecekleri dedikodularının kasten üretilerek bu askerler arasında yayıldığını öğrenmişti. Bu dedikoduyu üretenlerin Hint birlikleri içerisinde yaymaya çalıştığı en önemli iddialardan birisi de Müslüman askerlerin diğer Müslümanlara karşı savaşmasının yanlış olduğu ve esas düşmanın İngiltere ve Fransa olduğuydu¹³. Amerikan basınına yansıyan bazı haberler isyanın İngiliz Basın Bürosu'nun yayınladığı yetersiz gerekçelerin dışında “*Alman ajitasyonu*” nedeniyle patlak verdiğini göstermektedir. Singapur'dan İspanya'nın Antonio Lopez limanına gelen Filipinler Jandarma Teşkilatından Teğmen Seybold'un verdiği bilgilere göre yakalanan isyancıların üzerinde Alman paralarına rastlanmıştır¹⁴. Zaten Alman ajanlar I. Dünya Savaşı başladıktan sonra Müslüman halk ve İngiliz ordularında görev yapan Müslüman askerlerin dini duygularını okşamak için Alman Kayserinin Müslümanlığı seçtiği ve Fransa'daki kiliseleri tahrip ettiği¹⁵ gibi söylentileri mümkün olduğunca geniş kitlelere yayıyorlardı.

Diğer taraftan Osmanlı Devleti, resmen savaşa girmeden önce Hindistan, Mısır, İran, Afrika'nın çeşitli bölgelerine ilan edilen Cihad-ı ekberi tebliğ ve halkı başta İngiltere olmak üzere İtilaf kuvvetleri aleyhinde ayaklandırmak üzere ajanlar göndermişti. Bunun yanında Osmanlı Devleti'nin savaş öncesinde bağlantıda olduğu ve temelleri Amerika'da atılmış Gadr Partisi'ne mensup propagandistlerle de temasları olmuştu. Gadr Partisi'nin Singapur'u da içine alan bölgeye yönelik girişimlerinin isyanın ortaya çıkmasında etkili olması

¹²From a New York Times Corresponder, “Vivid Story of Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 2 May 1915.

¹³Harper and Miller 1964, s.2-3.

¹⁴“1,000 Hindu Soldiers Shot at Singapore”, *The New York Times*, 13 April 1915.

¹⁵The National Archives, Kew-London, [Bundan sonra TNA], Foreign Office [Bundan sonra FO], 371/2354, 163829/128, 24 Ekim 1915; McMahan'dan Edward Grey'ye; TNA, FO, 371/2354, 127705/15, 10 September 1915, Dışişleri Bakanlığı'ndan McMahan'a.

muhtemeldir. Zira Gadr Partisi'nin geçmişine bakıldığında da bu sözü edilen etki hissedilebilmektedir. 1913'de Amerika Birleşik Devletleri'nde Har Dayal tarafından kurulan Gadr Partisi Har Dayal'in topladığı yardımlarla 1 Kasım 1913'de San-Francisco'da *Gadr* isimli gazeteyi basmaya başlamıştı. *Gadr Gazetesi*'nin ilk sayısında yer verilen şu sözler faaliyetlerinin genel karakteristiğini ortaya koymaktadır: “*Bugün yabancı topraklarda İngiliz egemenliğine karşı bir savaş başlıyor... Adımız ne? İsyan. İsimiz ne? İsyan. İsyan nerede patlayacak? Hindistan'da. Kalem ve mürekkebin yerini tüfek ve kanın alacağı zaman yakındır...*”¹⁶ Topluluğun Kanada, Çin, Filipinler ve Uzakdoğu'nun diğer birçok yerinde şubeleri açılmıştı. *Gadr Gazetesi*'nin her sayısında İngiliz yönetimine karşı bağımsızlık savaşı verilmesini salık veren haberler yapılmış ve Amerika'dan Uzakdoğu'nun farklı bölgelerine gönderilmişti. Savaşın başlamasından sonra pek çoğu Hindistan'a giden Gadr mensuplarının bir kısmı da Singapur, Rangoon [bugün Burma sınırlarında] gibi Uzakdoğu'nun pek çok limanında, çekirdek birimler kurmak üzere harekete geçmişlerdi. Amerika'dan 29 Ağustos 1914'te S.S Korea gemisi 70 yolcusuyla Hong Kong'a ulaşmak üzere yola çıktı. Bundan sonrada Gadr mensuplarını taşıyan diğer bazı gemiler Amerikan limanlarından birer birer ayrıldı. Uzakdoğu'da İngiliz sömürgesi olan ve içlerinde çok sayıda Hintli askerin de bulunduğu birlikler üzerinde beyannameler yoluyla geniş bir propaganda faaliyeti başlatıldı. Savaşın başlamasıyla İngiltere için Hindistan merkezinde işler oldukça yoğun olmasına rağmen Gadr propagandasının etkili olduğu birliklerin yerleri değiştirildi. Gadr mensupları önce Singapur'da bulunan ve içerisinde pek çok Müslüman askerin de bulunduğu ve Türk destekçisi olan *Malaya State Guides* [Malezya Devlet Muhafızları] arasında isyan çıkarmayı denedi. Öyle ki, buradaki Türk görevli (İngiliz kaynaklarına göre fahri konsolos) Ahmed Molla Davud Efendi'ye¹⁷ gönderdikleri mektupta bir alayın Türk destekçisi ve Türkler için savaşmaya hazır olduğunu, bir Türk gemisinin Singapur'a gönderilmesi durumunda Türk cephelerine gitmek istediklerini yazıyorlardı. Ancak mektup Burma'da İngilizler tarafından ele geçirildi ve Malezya Devlet Muhafızları, Taiping'e [bugün Malezya sınırlarında] gönderildi¹⁸. Malezya Devlet Muhafızları isimli kuvvetin Türk destekçisi olduğunu ve Singapur'a bir savaş gemisi göndermeleri halinde İngilizlere karşı savaşmak üzere Türklere iltihak etmek istediklerini bildiren mektubun yazarı olan Kasım Ali Mansur Singapur'un kenar mahallelerinden birinde evi bulunan,

¹⁶Brown 1948, s.299.

¹⁷Ahmed Molla Davud Efendi savaş öncesinde Hindistan'ın Rangoon şehrinde Hilal-i Ahmer Cemiyeti Reisi olarak görev yapmaktaydı.

¹⁸Sareen 1995, s.11-13.

1850 Surat doğumlu bir tüccardı. Kasım Ali Mansur'un evinde yapılan polis aramasında Burma'da yakalanan mektubun bir kopyası bulunmuştu. Yargılamasının ardından Kasım Ali Mansur 31 Mayıs 1915'te asıldı. Onun idamı Singapur'u sallayan isyan sonucunda yapılan infazların sonuncusunu oluşturuyordu¹⁹. Diğer taraftan Gadr mensupları ile Alman Doğu propagandasını yönlendiren ajanlar arasında da bağlantı vardı. Almanya'nın savaş yıllarında Osmanlı Devleti'nin de savaşa girmesiyle yönlendirdiği ve büyük umutlar bağladığı Panislamik propagandanın uygulanması sırasında Gadr mensuplarının İngiltere karşıtı eylemlerine destek verdikleri anlaşılmaktadır. Hatta bu desteğin altındaki Alman emellerinin oldukça basit olduğu görülmektedir. Öyle ki, Almanların amacı Hindistan'daki İngiliz varlığını ortadan kaldırmak gibi büyük hedeflerin zorluğu hatta imkansızlığını göz önüne alarak, Hintli birlikler arasında -tıpkı Singapur'daki gibi- lokal isyan hareketlerinin patlak vermesine yardım ederek bu birliklerin İngiliz yetkililer tarafından her ihtiyaç duyulan cepheye gönderilmesine engel olmaktadır²⁰.

Her ne kadar Osmanlı Devleti ile Gadr Partisi arasındaki ilişki arşiv kayıtlarına dayalı olarak yapılan çalışmalarda kesin olarak ortaya konulmuşsa da²¹ Singapur'da patlak veren isyanı Gadr Partisi ile Osmanlı Devleti'nin yetkililerinin ortak organize ettiğini kesin olarak tespit etmek bir hayli zordur. Fakat isyandan sonra ele geçirilen isyancı askerlerden bazılarının ifadelerine bakılırsa Müslüman Hintlilerin Cihad-ı ekberin etkisini bu birlikler üzerinde yaymaya çalıştığına dair emareler görülmektedir. İsyanın bastırılması sırasında ele geçirilen Delhi'ye 16 mil uzaklıkta bir köyden olan 2200 sicil numaralı Celal Han, kamu hizmetinde görevli Hint dilini bilen birisinin kendilerine şunları söylediğini ifade etmişti; “[bu kişiye] camide molla [hoca] demiştir ki, önceleri de Müslümanlara karşı savaşmış olmalarına karşı İstanbul'daki dinin başı olan Sultan'a karşı savaşmak farklıdır.”²² Bununla birlikte Osmanlı Devleti'nin Singapur'un da içerisinde bulunduğu bölgede Cihad-ı ekberi yaymak için önemli girişimlerinin olduğunu gösteren kayıtlar vardır. Öyle ki, Uzakdoğu'daki Pan-İslamik faaliyetlerde önemli bir merkez konumunda olan Batavya'da²³ bulunan Osmanlı şebhenderinin bu isyanın öncesinde bazı girişimleri vardı. Daha isyandan evvel Rıfat Bey'den Hariciye Nezareti'ne gelen bir yazıda şöyle denilmekteydi: “...Hilafet-i ma'zume tarafından İngiltere ve Fransa aleyhinde cihad ilan edilmiş ve alem-i İslamın mevcudiyeti için işbu

¹⁹Harper and Miller 1964, s.204-206.

²⁰Fraser 1977, s.261.

²¹Keleşyılmaz 1999, s.57.

²²HARDINGE 89/No:99, p.86, 20 February 1915.

²³İngiliz yetkililer 1880'lerde buraya bir Türk şebhenderinin atanmasına izin vermişti; Reid 1967, s.271.

Hint Askerlerinin Singapur'daki İsyanı (1915)

cihada iştirak eylemelerini ve eylevm Almanya, Avusturya, asakir-i Osmaniye taraflarının galibiyet ihraz eylediğini ihbar için Singapur, Penang ve sevahil-i mütejavireye ihram edilmek üzere Hindiyeye, Arab yahud Türklerden hademe, amele yahud tüccar kıyafetiyle eşhas intihab etmek meselesidir..."²⁴. Batavya Şehbenderinin bu yazısından yaklaşık 15 gün önce gönderdiği bir yazıda zaten Singapur'da Hint askerinin isyan etmesinin pek de sürpriz olmadığı ve bu duyumun alınmasından sonra yukarıda izah ettiği propaganda faaliyetlerini hızlandırmak yoluna gittiği anlaşılmaktadır. Batavya Şehbenderi 27 Kanun-ı evvel (Aralık) 1914'te Hariciye Nezareti'ne gönderdiği yazısında Singapur'dan gelen ve sözüne güvenilir olarak kabul ettiği bir kişinin getirdiği bilgilere yer veriyordu. Bu bilgiler Singapur'da patlak veren isyanın birden bire ve sebepsiz yere ortaya çıkmadığını göstermektedir. Singapur'dan Avrupa harbine gönderilmesi düşünülen Sih askerinin, komutanlarına giderek Avrupa harbine iştirak edemeyeceklerini "*açıktan açığa beyan eyledikleri*", hatta Singapur'da tutulan Alman ve Avusturya-Macaristan tebaasının muhafazasına görevlendirilen Hintli askerinin esirlere karşı çok iyi muamelede bulunmalarından dolayı gönüllü olarak kaydedilen İngiliz askerlerinin Hintlilerin yerine geçirildiği belirtiliyordu²⁵. Bu bilgiler isyanın oluşumuna dair İngiliz kaynaklarında yer verilen Hintli birlikler arasında bazı hoşnutsuzluklar olduğuna dair bilgilerle de örtüşmektedir²⁶. Zaten isyandan birkaç ay sonra gönderdiği yazısında bölgedeki propaganda hareketlerine değinen Batavya Şehbenderi Rıfat Efendi, Singapur'da isyan eden Hintli birlikler elinde fetvay-ı şerifin bulunduğunu hatırlatmakta ve bu neşriyatın Batavya'dan gönderildiğinin İngilizlerin yaptığı araştırma sonucunda tespit edildiğini yazmaktaydı. Singapur'daki İngiliz yetkililerin Batavya'daki İngiliz konsolosuna verdikleri talimat neticesi bu neşriyatı gerçekleştiren matbaanın tespit edilerek muharririnin yerel görevlilerce gözaltına alındığı belirtiliyordu. İngiliz yetkililerin bu girişimi üzerine Hintli birliklerin üzerinde bulunan varakaları basan matbaanın yetkilisinin gözaltına alınması Batavya'daki Osmanlı Şehbenderini harekete geçirmişti. Öyle ki, Rıfat Efendi bu girişim üzerine Batavya'da İngilizlerin gözaltına aldıkları kişinin yaptığının suç sayılmadığını ve sözü edilen kişinin tahliyesi için Osmanlı ve Alman tebaasının yardımlarıyla bir avukat tutmayı düşündüklerini yazıyordu²⁷. Rıfat Efendi isyan sırasında Alman ve Avusturya-Macaristan esirlerinin tutulduğu hapisaneye hücum eden isyancı askerlerin esirleri serbest bırakmasında da Hint birlikleri arasında bu

²⁴*Başbakanlık Osmanlı Arşivi*[Bundan sonra BOA], HR.SYS., 2336/1, 14 Kanun-ı sani (Ocak) 1915.

²⁵BOA, HR.SYS., 2336/1, 27 Kanun-ı evvel 1914.

²⁶Harper and Miller, s.2-3.

²⁷BOA, HR.SYS., 2336/1, 16 Mayıs 1331 (29 Mayıs 1915).

konuda oluşan hoşnutsuzluğun etkili olduğuna değinmekteydi. İsyanın patlak vermesinden sonra da gelişmeleri oldukça kısa bir zaman içerisinde merkeze ileten Batavya Şehbenderi Rıfat Efendi isyana dair detayları gerçekliğe oldukça yakın biçimde tasvirlerle verdikten sonra ortaya çıkışı ile ilgili şöyle demektedir: “İşbu isyanın suret-i zuhuru hakkında muhtelif rivayetler deveren etmekteyse de aslolan Singapur’da mukim, itibaran bir Müslüman Hintli, şehri mezkurda bulunan Hintli asakir-i İslamiyeye cihad-ı ekberin hilafet-i muazzama-i İslamiye tarafından İngilizler aleyhine ilan edildiğini ihbar eylemiş ve bunun üzerine Hindular dahi asakir-i İslamiyeye b’il-ittihak isyan etmelerinden ileri geldiğini Singapur’dan buraya gelen bazı Müslüman yolculardan istihbar eyledim”²⁸. Singapur’da patlak veren isyanda Alman esirlerin serbest bırakılmasından ötürü İngilizlerin Türkleri tuttukları esir kamplarında da tedirginlik oluşmuştu. Straits Settlement valisi 5 Mart 1915’te Hindistan Valisi’ne gönderdiği yazıda Thayetmyo’da (Burma) bulunan Türk esirlerin başındaki muhafız birliğin 91. Penjab birliğinden olan Sihlerden oluştuğunu ve burada Alman esir bulunmadığını hatırlatıyordu²⁹.

Batavya Şehbenderi Rıfat Efendi isyanın ayrıntıları hakkında da detaylı bilgiler vermişti. Zira isyancıların Alman ve Avusturya-Macaristan vatandaşlarının tutulduğu hapishaneyi ele geçirdiğini daha evvelki yazılarında belirten Rıfat Efendi Hintli isyancı askerlerin kale ve silah depolarını da kontrolleri altına aldıklarını, Singapur’un İngiliz genel valisinin çevredeki İngiliz kolonilerinden yardım istediğini ve kaleyi elinde tutan isyancıların direnişini kırmak için buraya giden su yollarını kestiğini belirtmişti. Ancak isyancı askerlerin İngiliz birliklerinin kalenin su yolunu kesmeye devam etmeleri halinde şehri topa tutacakları tehdidinde bulunmalarından dolayı yeniden su yolları açılmıştı³⁰.

İngiliz gazetelerinde olayın meydana gelişi hakkında oldukça kısıtlı ve taraflı bilgi yer aldığından çalışmanın başında söz edilmişti. İngiliz basınına uygulanan sansürün yanı sıra isyanın merkezine yakın İngiliz kolonilerinde basına yanlış bilgi verilerek isyanın nedenleri çarpıtılmaya çalışılıyordu. Batavya Şehbenderi Rıfat Efendi de önceleri Kalküta ve Burma Eyaletinin merkezi olan Rangon’da görev yapan Singapur’da başkaldıran yerli askerinin isyanı hakkında Batavya Gazetelerine İngiliz konsolosu tarafından tamamen yanlış ve taraflı bilgi verildiğine değiniyordu. Hatta İngiliz Konsolosunun gazeteler aracılığıyla yaymaya çalıştığı söylenti bilinen gerçeklerin tam aksiydi. Öyle ki konsolos isyanın gerekçesi olarak Avrupa harbine dahil olmak isteyen

²⁸BOA, HR.SYS., 2336/1, 24 Nisan 1915.

²⁹HARDINGE 89, No: 124, p. 111, 5 March 1915.

³⁰BOA, HR.SYS., 2336/1, 4 Mart 1915.

Hint Askerlerinin Singapur'daki İsyanı (1915)

Hint birliğinin bu isteğinin kabul edilmemesini öne sürüyor ve bu fikri yaymaya çalışıyordu. Batavya Şehbenderi Rıfat Efendi bu fikri “çekinmeyerek ve utanmayarak neşr ve i’lanata kalkışan” konsolosu “alemi sersem farz etmekle” suçluyor ve onun bu fikirlerine inanan olmadığını belirtiyordu³¹. Rıfat Efendi ayrıca Batavya’da neşredilen diğer gazetelerde isyana dair çıkan haberlerin kupürlerini göndermişti. Bunlar arasında Malayca, Flemenkçe, Fransızca gazetelerden alınan ve isyandan sonra 17-20 Şubat tarihleri arasında çıkan kısa haberler vardı.

Yardım için gelen müttefik askerlerin buraya ulaşmasıyla 18 Şubat gecesi Alexandra Kışlası ele geçirilmiş ve isyancılar üzerinde ilk kontrol 19 Şubat’ta³² sağlanmış olmasına rağmen çatışmalar birkaç gün daha devam etti. Ancak isyancıların tamamının ele geçirilmesi zaman aldı. Straits Settlements’in İngiliz valisi 20 Şubat’ta Hindistan Genel valisine gönderdiği yazıda daha fazla isyancının ele geçirildiğini ancak hâlâ ele geçirilemeyen 230 kadar isyancı olduğunu belirtiyordu³³. Bu gelişmeleri başından beri sıkı bir şekilde takip eden Hindistan Genel Valisi Lord Hardinge’ye Straits Settlements Valisi idam hükümleri hakkında bilgi veriyordu. 24 Şubat’ta gönderdiği telgrafta Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından yargılanan 2 isyancının kurşuna dizildiğini bildirmişti³⁴. Bundan sonra da isyancıların birer ikişer yakalanarak idam edildikleri anlaşılmaktadır³⁵. 7 Martta üç³⁶, 10 Martta dokuz³⁷, 13-17 Mart arasında iki³⁸ isyancı yakalanmıştı. Yakalanan isyancı askerlerin sıkıyönetim kanunları altında yargılama ve infazlarına hemen başlanmıştı. 9 Mart tarihinde gönderdiği telgrafta Straits Settlement valisi kendisinden gelişmeleri gün gün aktarmasını istediği Lord Hardinge’ye³⁹ yakalanan isyancılardan ölüm cezasına çarptırılan üçünün infazının sabah yapıldığını bildirmişti⁴⁰. Straits Settlement valisi benzer şekilde 13 Mart’ta bir isyancının⁴¹ öldürüldüğünü bildirdi⁴².

³¹BOA, HR.SYS., 2336/1, 24 Nisan 1915.

³²From a New York Times Corresponder, “Vivid Story of Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 2 May 1915.

³³HARDINGE 89/ No:99, s.86, 20 February 1915.

³⁴HARDINGE, 89/No: 90, s.90, 24 February 1915.

³⁵“Singapore Mutineers Executed Every Day”, *The New York Times*, 3 March 1915.

³⁶HARDINGE 89/No: 129, s.130, 7 March 1915.

³⁷HARDINGE 89/No: 151, s.161, 13 March 1915.

³⁸HARDINGE 89/No: 175, s.202, 17 March 1915.

³⁹Hindistan Valisi Lord Hardinge Straits Settlements valisine 24 Şubat’ta gönderdiği telgrafında V. Hafif Piyade Birliğinden isyan edenlerin hepsi yakalanana kadar gelişmeleri aktarmak üzere günlük telgraf göndermesini istemişti. HARDINGE 89/No: 88, s.51, 24 Şubat 1915.

⁴⁰HARDINGE 89/No: 133, 9 March 1915.

⁴¹HARDINGE 89/No: 151, s.161, 13 March 1915.

⁴²HARDINGE 89/No: 175, s.202, 17 March 1915.

İsyan sırasında farklı birliklerden 12 İngiliz subayı ve 15 batılı sivil öldürülmüştü, yaralıların sayısı daha fazlaydı⁴³. Amerikan basınının Tokyo kaynaklı ilk edindiği haberler toplam 11 İngiliz'in (kadın ve erkekten oluşan) öldürüldüğü yönündeydi⁴⁴. İsyandan sonra yakalanarak Hong Kong'a götürülen isyancı askerleri taşıyan gemiyle Manila'ya ulaşan, isyana şahit olmuş Bandoeng (Java) Express editörü Henry Kakebeeke ifadelerine yer veren gazetenin haberine göre isyancılar, tüm gemilerin limanı terk ettikleri bir zamanı seçmişler ve aralarında kadınların da olduğu 35 Batılıyı öldürmüşlerdi⁴⁵.

İsyan sırasında serbest bırakılan Alman esirlerinden kaçarak kurtulanlar da olmuştu. Avustralya kruvazörü "Sydney" tarafından batırılan Alman Emden zırhlısında görevli Teğmen Lauterbach Singapur isyanı sırasında kendisi gibi esir olan bir Alman işadamı ile birlikte ele geçirdikleri bir küçük sal ile Singapur'a 75 mil uzaklıktaki Sumatra'ya geçmişler oradan da Java'ya ve Java Denizinden geçerek Hollanda Borneosu'na ulaşmışlardı. Bu iki "cesur kafadar" elde ettikleri yerli gemisi ile korkunç muson yağmurlarına rağmen Hollanda Borneosu'ndan açılarak Filipinlerin en güney noktası olan Mindanao'ya ulaşmışlar, burada kiraladıkları botla yollarına devam ederek Filipinlerin Malabang bölgesine gelmişlerdi. Buradan karayoluyla 50 mil yol kat ettikten sonra Iligan Körfezine ulaşmışlar ve burada yakaladıkları bir vapurla Manila'ya geçmişlerdi⁴⁶. Bu tarihte Manila Amerikan kontrolünde olduğundan Amerikan basınına isyana dair haberler Manila kaynaklı olarak sık sık yansyordu. Hatta isyanın görgü şahitlerinden buraya gelenlerden öğrenilenler Manila üzerinden Amerikan basınına ulaştırılıyordu. Buna göre isyan sırasında kaçan Emden zırhlısında görevli Alman Teğmen ve arkadaşının her birinin başına İngiliz yetkililer tarafından 1.000 Dolar ödül konulmuştu⁴⁷.

İsyan patlak verdiğinde burada bulunan Amerikan misyonerlerinin isyanın bastırılması sırasında İngiliz ve müttefik kuvvetlerine bir hayli yardımda buldukları anlaşılmaktadır. İsyan patlak verdiğinde bir toplantı halinde bulunan Amerikalı misyonerler isyan haberini duyar duymaz ateş hattına giderek burada İngiliz kuvvetleri safında 48 saat çatışmada yer almışlardı. *The New York Times* yazarı, bu yardımlarının bir dönüştü olarak bundan sonra "tüm

⁴³Sareen 1995, s.15.

⁴⁴"Hindus Killed 11 English", *The New York Times*, 20 February 1915.

⁴⁵"Thirty-five killed in Singapore Mutiny", *The New York Times*, 24 February 1915.

⁴⁶"An Emden Officer Escapes to Manila", *The New York Times*, 24 June 1915.

⁴⁷From a New York Times Correspondent, "Vivid Story of Singapore Mutiny", *The New York Times*, 2 May 1915.

Amerikan misyonelerinin herhangi bir İngiliz kolonisinde hoş karşılanacağını” düşündüğünü belirtmekteydi⁴⁸.

Diğer taraftan haklarında idam, hapis, sürgün gibi cezalar verilen V. Hafif Piyade Alayı'ndan geriye kalanlar Albay Cotton komutasında önce Kamerun'a götürüldüler. 1915 Ekim ve Kasım ayının ilk haftaları arasında Kraliyet Batı Afrika Sınır kuvvetleri ile birleştirilerek cephede savaştılar ve Almanları Bare'de durdurdular. Yılın sonunda V. Hafif Piyade Alayı Afrika kıtasını baştan başa kat ederek Alman Doğu Afrikası'na getirildiler ve burada dağ, çalılık ve bataklıklarında sert çatışmalarda görev yaptılar. Öte yandan 1917 yılı sonunda V. Hafif Piyade Alayı Aden'e gönderildi. Bu görevlendirme oldukça ironik sonuçları da doğuruyordu. Öyle ki, bu görevlendirme ile Türk sempatanlığı ile bilinen Malay States Guides [Malezya Devlet Muhafızları] ile birlikte V. Hafif Piyade Alayı kendilerini Türklere karşı omuz omuza bir savaşın içinde buldular. 1918 yılı içerisinde Hindistan'a gönderilen alay dört yıl sonra Hindistan ordusunun yeniden yapılandırması sırasında terhis edildi⁴⁹.

Tüm bu bilgiler ışığında bir değerlendirme yapıldığında Singapur'da patlak veren Hint V. Hafif Piyade Alayı'nın isyanının birbirinden farklı, bağımsız ve aynı zamanda birbiriyle ilişkili nedenlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıktığı görülmektedir. İsyancı askerlerin davranış şekillerine bakıldığında belli bir amaçlarının ve liderlerinin olmadığı göze çarpmaktadır. Buna rağmen isyancı birliklerin çevrelerinden edinilen bilgiler Panislamik bir kıskırtmanın onlar üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Hatta isyana dair Batılı kaynaklarda Alman ajanları ve Hintli milliyetçilerin rolünden söz edilmesine karşılık Osmanlı Devleti eliyle girişilen faaliyetlerden neredeyse hiç bahsedilmemesine rağmen arşiv belgelerinden öyle anlaşılıyor ki Osmanlı Devleti'nin bölgeye yakın bazı görevlileri Singapur'da ortaya çıkan isyanın altyapısını oluşturmak için girişimlerde bulunmuştu.

İsyan bir öğleden sonra yerine gece yarısı patlak verseydi neler olabileceğini sorgulayan *The New York Times* yazarının düşüncesine göre bu ihtimal karşısında Singapur'da büyük bir katliam yaşanabilirdi. Yine gazete, isyanın gerçek anlamda “İslami ajitasyonun” dışında olan ve en yakın askeri gemilerin ulaşımına uygun bir pozisyonda olan Singapur'un yerine Hindistan içlerinde ortaya çıksa ne olurdu sorusunu soruyordu⁵⁰. Bu ihtimaller gazetenin iddia ettiği gibi İngiliz kuvvetlerinin her türlü kayıpla sonuçlanabileceğini

⁴⁸From a New York Times Correspondent, “Vivid Story of Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 2 May 1915.

⁴⁹Harper and Miller 1964, s.226-227.

⁵⁰From a New York Times Correspondent, “Vivid Story of Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 2 May 1915.

düşündürmekle beraber savaş yıllarında uygulanan İngiliz karşı propagandası, neticeleri kalıcı olacak bir hareketin önüne geçmiş ya da belirli bir hedeften uzak Singapur'daki gibi gelişmeler başarısızlıkla sonuçlanmaktan kurtulamamıştır. Bu gibi hareketler güçlü İngiliz propagandasının başarısı yanında ciddi hazırlık ve hedeflerden uzak Panislamik propagandanın yetersiz olması nedeniyle Singapur'da olduğu gibi lokal gelişmeler olarak kalmıştır. Zaten isyandan yaklaşık altı ay sonra Harrison Smith isimli bir Amerikalının Hindistan'dan dönüşünde *The New York Times*'e yazdığı bir mektuptan anlaşıldığına göre Singapur İsyanından yaklaşık üç hafta sonra Singapur'da Müslümanlar büyük bir toplantı düzenleyerek İngiliz Kralı'na sadakatlerini bildirmişlerdi⁵¹. Haberin bütününde Hindistan'da halkın geneline yayılmış bir isyan dalgası ve İngiliz yönetiminden hoşnutsuzluk olmadığı ve bu gibi fikirlerin Doğu'da birçok bölgede aktif olan Alman ajanlar tarafından üretildiği iddia edilmekteydi. Diğer taraftan İngiliz kuvvetleri için Singapur isyanı şaşırtıcı olmasına rağmen kalıcı bir etkiye sahip olmamış ve Singapur'da alınan lokal tedbirler dışında Hint birliklerinin savaş faaliyetlerinde kullanılmasına dair girişimlerde bir değişikliğe gidilmemiştir. Alınan istihbarat bilgileri doğrultusunda bazı tedrici önlemler alınmışsa da Hint birlikleri savaşın sonuna kadar İngiliz otoritelerince ihtiyaç duyulan cephe ve bölgede görevlendirilmişlerdir.

Sonuç olarak, Singapur'da patlak veren isyan, Türk-Alman propagandasının ne denli geniş bir coğrafyaya yayıldığını göstermesi açısından ilginç bir örnek olmakla birlikte neticeleri itibariyle ne İngiliz sömürge idaresini Hint milliyetçilerinin çabaları doğrultusunda bazı adımlar atmaya itmiş ne de savaşın kaderini değiştirecek başka başkaldırı hadiselerini tetikleyebilmiştir.

⁵¹Harrison W. Smith, "Hindu Uprising a Myth", *The New York Times*, 4 August 1915.

KAYNAKÇA

A. Arşivler

- 1- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İstanbul, HR.SYS., 2336/1.
- 2- Cambridge University Library Archives, Cambridge, Hardinge Papers, 89.
- 3- The National Archives, Kew-London, FO, 371/2354.

B. Süreli Yayınlar

- “1.000 Hindu Soldiers Shot at Singapore”, *The New York Times*, 13 April 1915.
- “An Emden Officer Escapes to Manila”, *The New York Times*, 24 June 1915.
- “French and Japanese Quell Hindu Mutiny”, *The New York Times*, 19 February 1915.
- “Hindus Killed 11 English”, *The New York Times*, 20 February 1915.
- “Native Soldiers Riot at Singapore”, *The Guardian*, 24 February 1915.
- “Riot at Singapore”, *The Times*, 24 February 1915.
- “Singapore Mutineers Executed Every Day”, *The New York Times*, 3 March 1915.
- “The Riot at Singapore. A Women’s Story”, *The Times*, 26 March 1915.
- “The Rioting at Singapore”, *The Times*, 24 February 1915.
- “Thirty-five killed in Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 24 February 1915.
- From a New York Times Corresponder, “Vivid Story of Singapore Mutiny”, *The New York Times*, 2 May 1915.
- Harrison W. Smith, “Hindu Uprising a Myth”, *The New York Times*, 4 August 1915.

C. Kitap Ve Makaleler:

- Brown 1948 Giles T. Brown, “Hindu Conspiracy, 1914-1917”, *The Pacific Historical Review*, Vol. 17, No. 3, s.299-310.
- Fraser 1977 Thomas Fraser, “Germany and Indian Revolution 1914-1918”, *Journal of Contemporary History*, Vol. 12, No. 2, s.255-272.
- Keleşyılmaz 1999 Vahdet Keleşyılmaz, *Teşkilat-ı Mahsusâ'nın Hindistan Misyonu*, Atatürk Araştırma Merkezi Yay. Ankara.
- Harper and Miller 1964 R. W. E. Harper, Harry Miller, *Singapore Mutiny*, Oxford University Press, Oxford, New York.

Ü. Gülsüm Polat

- Reid 1967 Antony Reid, “Nineteenth Century Pan-Islam in Indonesia and Malaysia, *The Journal of Asian Studies*, Vol: 26, No:2, s.267-283.
- Sareen 1995 T. R. Sareen, *Secret Documents on Singapore Mutiny 1915*, Vol.I, Mouto Publishing House, New Delhi.

Ü. Gülsüm Polat